

Vereniging van
Vlaamse Steden
en Gemeenten

Maatschappelijke trends met een impact op lokale besturen

Jan Leroy, VVSG

Dorpsraad Laarne, 24 mei 2025

Gemeente is geen eiland

Demografie: ouder en diverser

Klimaat en duurzaamheid

Digitalisering

Polarisering

Armoede

Economie en werk

Schaal, decentralisatie en financiële middelen

Gemeente is geen eiland

Gemeentebestuur neemt beslissingen binnen eigen (ruime!) bevoegdheden

Maar daarnaast:

- Europese Unie (bv. GDPR, klimaat, ...)
- Federale overheid (bv. politie, pensioenen, ...)
- Vlaamse overheid (bv. onderwijs, mobiliteit, kinderopvang, ...)
- Provinciale overheid (bv. onbevaarbare waterlopen, fietssnelwegen, ...)
- (buur)Gemeenten

Verder impact van:

- Internationale ontwikkelingen: oorlogen, pandemie, economische schokken, ...
- Maatschappelijke trends

Demografie: ouder en diverser

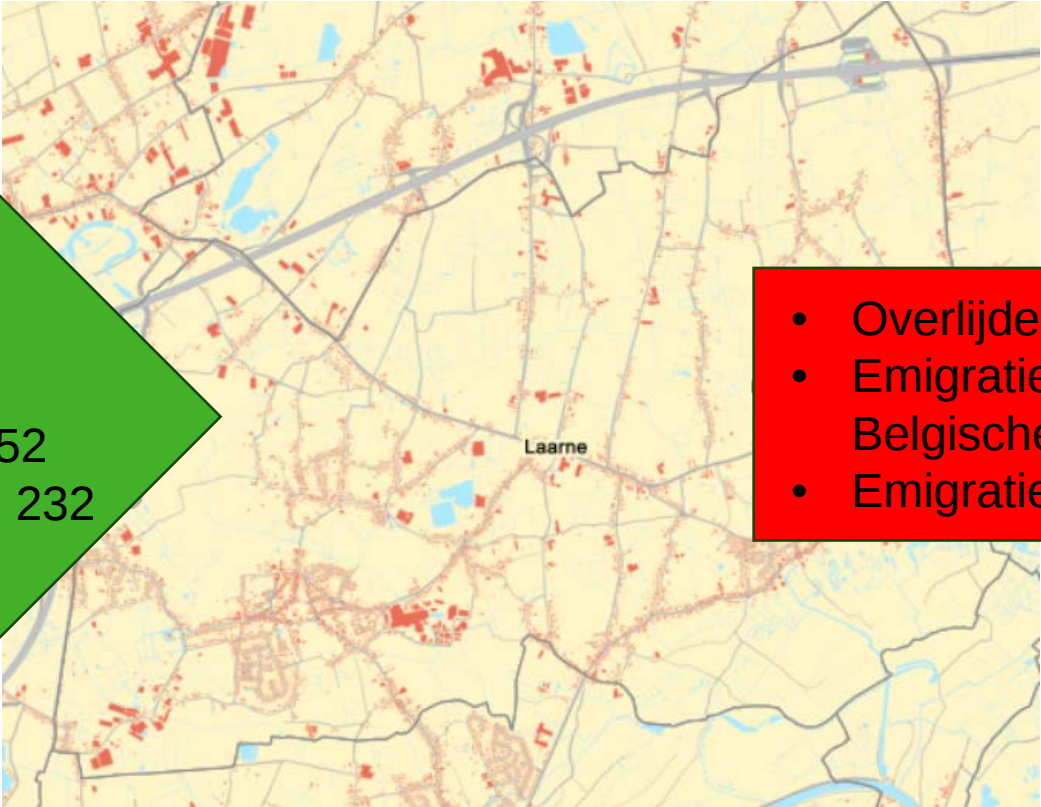
	Laarne 2024		Laarne 2040	
Totale bevolking	12.570	100,0%	12.457	100%
0-17 jaar	2.315	18,4%	2.086	16,7%
18-39 jaar	2.918	23,4%	3.068	24,6%
40-66 jaar	4.738	37,7%	4.013	32,2%
67-... jaar	2.599	20,7%	3.290	26,4%

	Laarne 2024		Laarne 2040	
Aantal gezinnen	5.437	100,0%	5.469	100,0%
Alleenstaanden	1.650	30,3%	1.841	33,7%
Paar zonder kinderen	1.696	31,2%	1.667	30,5%
Paar met kinderen	1.539	28,3%	1.362	24,9%
Andere	552	10,2%	599	11,0%

Demografie: ouder en diverser

Bevolking vandaag ≠ Bevolking morgen:

2021-2023: Laarne:

-
- Geboorten: 304
 - Immigratie uit andere Belgische gemeente: 1.952
 - Immigratie uit buitenland: 232

- Overlijdens: 421
- Emigratie naar andere Belgische gemeente: 1.760
- Emigratie naar buitenland: 153

Demografie: ouder en diverser

	Laarne 2010		Laarne 2020		Laarne 2024	
Aantal herkomstnationaliteiten	54		73		76	
Belgische herkomst	11.675	96,1%	11.572	93,6%	11.495	91,7%
EU-herkomst (zonder B)	215	1,8%	354	2,9%	429	3,4%
Niet-EU-herkomst	259	2,1%	440	3,6%	618	4,9%

Wat betekent dit potentieel voor de gemeente?

- Aangepast woningaanbod voor kleinere gezinnen
- Investeren in thuis- en andere zorg voor ouderen
- Aandacht voor gezondheid
- Werken aan integratie en inburgering, sociale relaties, aangepaste communicatie, ...
- Blijvend rekening houden met grote jaarlijkse bevolkingswissel
- ...

Klimaat en duurzaamheid

- Langere periodes van droogte of neerslag
- Meer hittegolven
- Meer extreme neerslag op korte tijd
- Uitputting bepaalde materialen/grondstoffen
- ...

Wat betekent dit potentieel voor de gemeente?

- Maatregelen voor adaptatie (=aanpassing) en mitigatie (=voorkoming)
- Eigen voorbeeldrol: gebouwen, verplaatsingen, aankopen, ...
- Inrichter openbaar domein: verharding, groen, ruimte voor actieve weggebruikers, waterbeheer, ...
- Gemeente als vergunner (open ruimte, verdichting, ...)
- Gemeente binnen andere structuren:
 - afvalintercommunale
 - vervoerregio
 - woonmaatschappij
 - ...
- Gemeente als ontzorgers voor burgers
 - Informatie
 - Collectieve aanpak (renovatie, warmte, ...)
- ...

Digitalisering

- Steeds meer processen verlopen (ook/alleen nog) digitaal
- Burgers verwachten een digitaal performant bestuur
- Deel van bevolking is niet digitaal mee
- Dreigingen van hacking, virussen, ...
- Toenemend gebruik van artificiële intelligentie
- ...

Wat betekent dit potentieel voor de gemeente?

- Permanente investering in digitalisering en beveiliging van systemen
- Waken over digitale kloof:
 - Aanbod om mensen digitaal mee te krijgen/houden
 - Blijvend voorzien in fysiek aanbod: loketten, papier, telefoon, ...
- Artificiële intelligentie leren kennen en verstandig inzetten
- ...

Polarisering

- Nuance verdwijnt, (vermeende) tegenstellingen vergroten
- Vertrouwen in overheid, ook lokaal daalt
- Agressie wordt deels digitaal
- Vorm primeert op inhoud
- ...

Wat betekent dit potentieel voor de gemeente?

- Blijven investeren in gerichte en genuanceerde communicatie
- Integriteit als belangrijke steunpilaar van ambtelijk en politiek functioneren
- Veiligheid breed definiëren
- Zoeken naar nieuwe manieren van burgerbetrokkenheid
- Werken aan verbinding, buurtinitiatieven, ...
- ...

Laarne: enkele indicatoren:

- Aandeel inwoners moeilijk tot zeer moeilijk rondkomt: 17% (Vl.: 16%)
- Personen in gezin met zeer lage werkintensiteit: 6,2% (Vl.: 10,7%)
- Kinderen in personen met zeer lage werkintensiteit: 4,7% (Vl.: 10,3%)
- Leerlingen in basisonderwijs met schooltoeslag: 26,3% (Vl.: 38,4%)
- Sociale woningen: 3,5 per 100 gezinnen (Vl.: 6,2%)

Algemeen: op de meeste armoede-indicatoren scoort Laarne beter dan het Vlaamse gemiddelde

Wat betekent dit potentieel voor de gemeente?

- Relatief beperkte armoedecijfers maken fenomeen ook minder zichtbaar
- Armoedetoets bij alle beleidsmaatregelen, geïntegreerde aanpak: sociaal beleid, vrije tijd, wonen, onderwijs, ...
- Inzetten op sociaal en betaalbaar wonen
- ...

Economie en werk

- Van mondiaal naar meer regionaal en lokaal
- Van fysieke winkel naar digitale webshops
- Duurzaamheid en circulariteit worden dwingender
- Permanente krapte op de arbeidsmarkt
- Federale en Vlaamse doelstelling voor hogere activiteitsgraad
- ...

Wat betekent dit potentieel voor de gemeente?

- Ondersteunen van activering van mensen, ook wie ver afstaat van de arbeidsmarkt
- Als gemeentelijke werkgever aantrekkelijk blijven én durven creatief zijn qua aanwervingen (andere criteria dan diploma's)
- Ondersteuning korte keten
- Inzetten op kernversterking met kwalitatief eigen winkelaanbod
- Ruimte voor (kleinschalig) ondernemen
- Voldoende plaatsen in kinderopvang
- ...

Schaal, decentralisatie en financiële middelen

- Schaalvergroting in veel sectoren: zorginstellingen, onderwijs, banken, andere bedrijven, ...
- Decentralisatie: meer bevoegdheden komen naar lokale besturen, bv. buitenschoolse kinderopvang, regie werk, regie wonen, regie armoedebeleid, ...
- Regionale samenwerking krijgt meer aandacht: eerste lijn, wonen, mobiliteit, ...
- Budgettaire sanering centrale overheden: effect op lokale besturen?
- Stijgende pensioenfactuur voor gemeenten
- Gemeentelijke fusies 2019 en 2025 doen nadenken over noodzakelijke schaal om bestuurskracht te behouden of te versterken
- ...

Wat betekent dit potentieel voor de gemeente?

- Nodige soepelheid om aan te passen aan wisselende schalen van gesprekspartners
- Actief meespelen in regionale overlegfora
- Investeren in personeelscapaciteit die niet alleen uitvoert, maar ook mee 'denkt' en kaders uitzet
- Financiële voorzichtigheid keuzes maken en hierover ook communiceren
- Nadenken over de eigen bestuurskracht, vandaag én op wat langere termijn: wat is nodig om die te behouden of te versterken?+
 - Binnen de eigen organisatie
 - Samen met andere entiteiten
- ...

Vereniging van
Vlaamse Steden
en Gemeenten

Dank voor uw aandacht, en...
veel succes met het verdere traject!

Jan Leroy – jan.leroy@vvsg.be